

HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDE ADLİ TIP'IN YERİ*

Prof.Dr. A. Nezih KÖK**

Yrd.Doç.Dr. Hasan ÇANKAYA ***

Birey, bir yandan doğadaki yaşamında bedensel organik acılara maruz kalırken, diğer yandan içinde bulunduğu toplumda sosyal hayatın gerektirdiği bir çok ikili ya da çok taraflı ilişkiler içerisinde yer almak zorunda kalmıştır. Gerek bedensel rahatsızlıklar ve gerekse olumsuz sosyal ilişkiler bireyin denge halini bozarak ona huzursuzluk vermiştir. Bozulan dengenin yeniden kurulmasını birey, öncelikle kendisi sağlamaya çalışmıştır. Bedeninde çoğunlukla ağrı olarak hissettiği bozuklukları kendisine ağrıyı azaltacak yeni pozisyon vererek, doğadan elde ettiği bazı bitkileri ilaç olarak kullanarak deneme yanılma metodu ile gidermeye çalışırken, sosyal ilişkilerinde ortaya çıkan aleyhine durumları bertaraf edebilmek için ihkak-ı hak yoluna başvurmayı tercih edebilmiştir. Zaman içerisinde elde edilen bireysel tıbbi bilgilerin deney ve gözlem yöntemi ile doğruluklarının ortaya konulması ile sistematik hale getirilmesi Tıp Bilimini ve tıp biliminin uygulayıcısı olarak hekimi doğurmuştur. Diğer yandan “nerede toplum varsa, orada hukuk vardır” sözüne uygun olarak birey-birey, birey-toplum, birey-devlet ilişkilerinin kurulması ve kurulan ilişkilerde ortaya çıkan ihtilafların çözümlenmesi ise hukuk bilimini ve bunun uygulayıcısı olarak yargıyı doğurmuştur.

Tıp ve hukuk bilimlerinin gelişmesi tarihsel süreçte sabit bir ivmede olmadığı gibi dünyamızın coğrafi yerel kesitlerinde de aynı ivmede olmamıştır. Özellikle 15.yüzyıldan itibaren yaşanan Avrupa'daki Rönesans ve Reform hareketleri pozitif bilimlerdeki gelişmelerin ivmesini artırmış, elde edilen bilgilerin teknolojiye uygulanması sonucu dünyamız üzerinde yeni coğrafi yerleşim yerleri keşfedilmiş, bu yerleşim yerlerindeki yeraltı kaynaklarının sağladığı ekono-

---

* Yıllık Adli Tıp Toplantıları, İstanbul-2001'de tebliğ edilmiştir.

** Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

*** Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

mik güç, üretimdeki artış ve üretilenlerin paylaşımı toplumsal yapıda da yeni yapılanmalara gereksinim olduğunu ortaya koymuştur. Rönesans ve Reform hareketleri kümülatif somut etkilerini 1789 Fransız İhtilalinde kendisini göstermiş, modernleşme ile birlikte siyasal otorite rasyonelleşerek laik ulus devlet modeli benimsenmiş, siyasal fonksiyonlar farklılaşmıştır. Evrensel nitelikte bireye yönelik Negatif Statü Hakları (yaşama hakkı gibi) 1.Kuşak Haklar olarak kabul edilmiştir. Tarihsel süreçte 18. ve 19. yüzyıl Avrupa'sına "Liberalizm" akımı damgasını vurmuştur. İnsanı ve insan aklını ön plana çıkararak her türlü dogmayı reddeden, insan aklının kendisini ve doğayı anlayarak denetleyebileceğini, değişimin kaçınılmaz olduğunu savunan bu görüş, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması gerektiğini belirterek laik devlet anlayışını ön plana çıkarmıştır¹. Bilimsel gelişmelerle birlikte buhar gücünün üretimde kullanılması üretimi artırırken, beraberinde işçi sınıfının ve işçi-işveren arasında yeni ilişkilerin ve huzursuzlukların doğmasına neden olmuştur. Sosyal haklar olarak adlandırılan ve genelde pozitif statü hakları olarak bilinen 2. Kuşak Hakların doğumu da bu sürece rastlamıştır. 20. yüzyılda insanlık, ekonomik ve sosyokültürel mirasını yıkıma götüren iki büyük dünya savaşını yaşamak zorunda kalmıştır.

Ancak; her olumsuzluktan çıkarılacak bir olumluluk vardır görüşü gerçekleşmiş, bir daha savaşın yaşanmaması ve savaşta olumsuz yönde en çok etkilenen bireyin (İnsanın) korunması için gerekli tedbirlerin alınarak uygulanması için gerekli çabalar uluslararası alanda gösterilmiştir. 21.yüzyıla girdiğimiz şu günlerde de bunun gerçekleştirilmesi için yoğun çabalar harcanmaktadır.

Dünyada bu olaylar yaşanırken, ülkemizde, Osmanlı Devletinin son zamanlarında kaçırılan uygarlık treninin en yakın istasyonda yakalanması çabası, genç Türkiye Cumhuriyeti Devletinin 29 Ekim 1923 yılında kurulması ile ivme kazanmıştır. Mustafa Kemal Atatürk 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'da başlattığı tam bağımsızlık hareketini, çağdaş hukuk ilkelerini her aşamada bizzat uygulayarak "yasaları, özellikle kişiler hukukunda bağımsız olarak hiçbir tarafın müdahalesi olmaksızın uygulayacak kuvvet yargıdır" diyerek hukukun üstünlüğüne ve insan haklarına verdiği büyük önemi belirtmiştir².

Devletimizin, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu Anayasamızın 2.maddesinde açıkça belirtilirken, Yargı yetkisinin, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı, hiçbir organ, makam, merci ve kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemeler ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı Anayasamızın 9. ve 138. mad-

¹ Bkz., Mithat SANCAR-Maksut MUMCUOĞLU, *Ankara Hukuk Fakültesi, 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılı Ders Notları*.

² Bkz., *ATATÜRK VE HUKUK*, Yargıtay Yayınları No:27, Ankara 1999.

delerinde yer almıştır. Ayrıca 36. madde ile “Herkesin meşru vasıta ve yollar-
dan faydalanmak sureti ile yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak
iddia ve savunma hakkına sahip olduğu, hiçbir mahkemenin görev ve yetkisi
içindeki davaya bakmaktan kaçınmayacağı” da belirtilmektedir.

Yargılama faaliyetlerini Anayasa, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani
kanaatlerine göre yapan hakimlerin her konuda derin bilgi ve tecrübe sahibi
olamayacaklarını öngören yasa koyucu, çözüm olarak özel veya teknik bir bil-
giyi gerektiren hallerde bilirkişinin rey ve mütalaasının alınmasına karar verilir
diyerek bilirkişilik sistemini getirmiş, gerek Ceza Muhakemeleri Usulü Kanu-
nunun 66. ve gerekse Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 275. maddeler-
inde tanımını yapmıştır. İşte Adli Tıp'ın hukukun üstünlüğünün gerçekleştiril-
mesindeki rolü bu aşamada ortaya çıkmaktadır. Yargıya intikal etmiş ihtilaflar-
da insanın bedensel ya da ruhsal sağlığı ile ilgili özel ve teknik bilgilerin elde
edilmesi, yorumlanması söz konusu ise tıp biliminin verileri Yüce Adaletin
tecellisi için kullanılmaktadır. Bu amaçla da dar anlamda hekimin, geniş anlam-
da sağlık personelinin bilirkişi olarak görüşüne başvurulmaktadır.

Hukuk ve Tıp'ın kesişim kümesini oluşturan Adli Tıp multidisipliner bir
uzmanlık alanı olup amacı, özellikle yukarıda bahsedilen toplumsal olayların
gelişimine paralel olarak hukukun üstünlüğünün kurulmasına yönelik çabaların
-ki özellikle bireye verilen değer- gerçekleştirilmesine yardımcı olmaktadır.

Anayasamızın 17.maddesi “Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını ko-
ruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller
dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz, rızası olmadan bilimsel ve tıbbi
deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan hay-
siyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz...” der. Bu
husus aynı zamanda İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde ve Avrupa İnsan Hak-
ları Sözleşmesinde de yer almaktadır. Anayasamızda yer alan bu ifade, Türk Ceza
Kanunu başta olmak üzere yürürlükte bulunan diğer yasalarımızda daha somut
olarak kendisine yer bulmaktadır. Özellikle, başta Anayasamızın 17.maddesi ol-
mak üzere diğer yasalarımızın lafzı ve ruhundan çıkan yorumla Adli Tıp, başta
ölümle sonuçlanan eylemlerde olmak üzere canlılar arasında gelişen bir çok olay-
da uyuşmazlıkların çözümünde Yüce Yargının hizmetindedir. Sanık-mağdur ya
da ilgilinin cezai ve medeni ehliyetini ortadan kaldıran ya da hafifleten psikiyatrik
bozuklukların tespiti, kasten ya da taksirle müessir fiillerde eylemin sonucunun
belirlenmesi, cinsel saldırılarda (ırza geçme- ırza tasaddi) durumun belirlenmesi,
yaş tespitinin yapılması, DNA çalışması ile faillerin, babalığın tespiti gibi konular
uygulamada en çok görüş istenen hususlardır.

Özellikle, ceza ehliyetini ortadan kaldıran ya da hafifleten psikiyatrik bozuklukların belirlenmesi ile suç teşkil eden eylem nedeni ile faile ceza verilmeyeceği ya da cezanın azaltılacağı düşünüldüğünde (Türk Ceza Kanunu Madde 46,47,54)³ veya Anayasanın 104. maddesinde yer alan Cumhurbaşkanının sıhhi nedenlerle bir şahsın cezasını affetme yetkisini kullanması halinde verilecek adli raporun hukuki anlamı çok önemlidir. Yine bir otopsi işleminde ölümün orijininin (intihar, cinayet ya da kaza olarak) nitelendirilmesine yarayacak bulguların ya da ölüme eşlik eden faktörlerin tespit edilmesinin adil yargılama açısından ne kadar önemli olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Sonuç olarak yargılama faaliyeti açısından bu denli önemli olan adli tıp bilirkişiliğinin etkin ve güvenilir bir şekilde yapılabilmesi için bu görev ve yetki dağılımının nasıl yapıldığına bakmak gerekir.

Ülkemizdeki mevcut uygulamalara baktığımızda adli hekimlik hizmetlerinin üç koldan yürütüldüğü görülmektedir.

1) Sağlık Bakanlığı Bünyesinde Yürütülen Adli Hekimlik Hizmeti:

Ülkemizde sağlık hizmetleri 1961 yılında çıkarılan 224 sayılı kanunla sosyalleştirilmiştir. Bu kanunun 10.maddesi ile sağlık ocağı hekimlerinin kendi ocak bölgelerinde adli tabiplik vazifesi göreceği belirtilmiştir. Ancak uygulamada sevk zincirine genellikle uyulmadığı için adli hekimlik hizmetleri bakanlığa bağlı devlet hastanelerince özellikle acil servisler kanalıyla da yerine getirilmektedir.

Sağlık Bakanlığı bünyesinde bulunan Yüksek Sağlık Şurası 1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununda yer almakta olup sağlık personelinin mesleklerinin ifasından doğan adli meselelerde kusurlarının tespitinde bilirkişilik yapmakla yükümlüdür.

2) Adalet Bakanlığı Bünyesinde Yürütülen Adli Hekimlik Hizmeti:

1982 yılında çıkarılan 2659 sayılı yasa ile adalet işlerinde bilirkişilik görevi yapmak üzere Adalet Bakanlığına bağlı Adli Tıp Kurumu kurulmuştur. Adli Tıp Kurumu, merkez teşkilatı yanında taşrada "grup başkanlığı" ve "şube müdürlüğü" teşkilatı, mahkemeler ile hakimler ve savcılıklar tarafından gönderilen Adli Tıp ile ilgili konularda bilimsel ve teknik görüşlerini bildirmekle yükümlü kılınmıştır⁴.

3) Üniversiteler Bünyesinde Yürütülen Adli Hekimlik Hizmeti:

³ Bkz., Faruk EREM, **Türk Ceza Kanunu Şerhi (Genel Hükümler)**, Cilt 1, Seçkin Yayınevi, Ankara 1993, s.345vd.

⁴ Bkz., Adli Tıp Kurumu Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği.

Üniversitelerin tıp fakülteleri bünyesinde mevcut “Adli Tıp Anabilim Dallarını” ile üniversitelerde bulunan “Adli Tıp Enstitüleri” de kendilerinden istenilen adli tıp ile ilgili konularda görüş bildirmekte ve ayrıca bu sahadaki uzmanların eğitim-öğretimlerini sağlamaktadır.

Adli Hekimlik hizmetlerinin üç başlı olarak yerine getirilmesi maalesef uygulamada sorunlara neden olmaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi “Adli Tıp” multidisipliner bir uzmanlık alanıdır. Bu nedenle Adli Tıp uygulamalarını adli tıp uzmanı hekimler yapmalıdır. Ancak; ne yazık ki ülkemizde adli tıp uzmanı hekim sayısının 200 (iki yüz) civarında olduğu düşünüldüğünde bu gerçeğin sadece dilek aşamasında kalması normaldir. Bu sebeple, adli hekimlik hizmetlerinin yerine getirilmesi görev ve yetkisini, yasa koyucu, sağlık ocağı hekimlerine de 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkındaki Kanun ile verilmiştir. Ancak bu görev ve yetkinin verilmesi ile köklü çözüme ulaşılamamıştır. Bugünkü uygulamada sağlık ocağı hekimi genelde tıp fakültesini yeni bitirmiş, adli tıp konusunda deneyimleri yetersiz bir hekimdir. Tıp fakültelerimizin bir kısmında Adli Tıp Anabilim Dalı bulunmadığından ya adli tıp eğitimi alamamıştır ya da anabilim dalı varsa bile uygulama ile ilgili eksiklikleri vardır. Bilgi ve deneyim eksik olunca verilen adli raporların bilimsel güvenilirlikleri de olmamaktadır. Uygulamada da hiçbir mahkeme sağlık ocağı hekimlerinden verilen adli raporlarla yetinmemektedir. Bu nedenle, ikinci kez bilirkişiye başvurularak adli raporların alınması işlemi, zaman harcanmasına ve ek masrafa neden olmaktadır. Bu da yargılamanın ucuz ve çabuk olma ilkesini zaafa uğratmaktadır. Yargıtay’ın çeşitli kararlarında uzman olmayan hekimlerce verilen adli raporların ilgili uzman hekimlerden alınması gerektiği belirtilirken adli tıp konusunda yeterli ve gerekli bilgi ve deneyimi bulunmayan sağlık ocağı hekimlerine telafisi mümkün olmayan ölü muayenesi ve otopsi işlemi yaptırılması çok büyük ve önemli bir çelişki olsa gerektir. Adliyeye intikal etmiş ölüm vakalarında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 79-83. maddelerinin yerine getirilmesinde ölü muayenesi ve otopsi işlemlerinin yeterli ve gerekli bilimsel nitelikte yapılamaması gerek usul hukuku yönünden gerekse maddi hukuk yönünden giderilmesi mümkün olmayan hatalara yol açmaktadır. Bu durum bazen ölü muayenesi ve otopsi işlemine katılan savcı ya da hekimin görevi ihmal nedeni ile soruşturma geçirmesine neden olurken bazen de uluslararası arenada, insan haklarının ihlali iddiası ile açılan davalarda Devletimizin tazminat ödemesine neden olmaktadır.

Adli hekimlik hizmetlerinin Adalet Bakanlığına bağlı olarak kurulan Adli Tıp Kurumunca yerine getirilmesi de olumlu yanları yanında çeşitli olumsuzlukları da gündeme getirilmiştir. Adli Tıp Kurumunun teşkilatlanmasına bakıla-

cak olduğunda; adli tıp Şube müdürlüklerinin ağır ceza mahkemelerinin bulunduğu yerlerde kurulacağı yönetmelikle belirtilmekle birlikte uygulamada her il merkezinde bile "Adli Tıp Şube Müdürlüğü"nün kurulması saėlanamamıŐtır. Yukarıda belirtildiği gibi 200 kadar adli tıp uzmanı ile bunun yapılması mümkün değildir. Ayrıca adli tıp Şube müdürlükleri ve adli tıp grup başkanlıklarının kurulması aşamasında üniversitelerle gerekli iŐbirliėi yasal ereve de tam sağlanamadığından Adli Tıp Kurumu'na bağlı bu birimler kuruldukları yerlerdeki Adli Tıp Anabilim Dallarının özellikle l muayenesi ve otopsi iŐlemleri yapmasına, resmi bilirkiŐilikleri sıfatına engel olarak, atıl durumda kalmalarına neden olmaktadır.

Teşkilatlanmasına ve uygulamaya bakılacak olduğunda Adli Tıp Kurumu kendisine Adli Tıp Yargıtayı gibi bir görüntü izmektedir⁵. Hatta bazı konularda birlikteliği sağlamak için Adli Tıp Kurumu Genel Kurulunda tıbbi içtihat kararı alınmıŐtır. Ancak bu içtihat kararının bile yargıyı bağlayıcı niteliğinin bulunmadığı Yargıtay tarafından belirtilmiştir. Nitekim, Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 4.2.1985 tarih ve 1993/34 sayılı kararında "Hakimlerin teknik sahada uzman olmalarına imkan yoktur, hüküm verebilmek için delil muhtevasının öğrenilmesi gerekir. Bu nedenle, hakim diğer delillerle birlikte çoğu kez bilimsel ve teknik bilgilere de ihtiyaç duyar. Muhtaç oldukları bu teknik ve bilimsel bilgilerin uzman olan kiŐi ve kurumlardan sağlanması yoluna gidilir. Bilirkişi olay hakkında bilgi sahibi değildir. Onun katkısı teknik sahadaki istıŐari yardım neticesi itibarı ile hakimi aydınlatmaktadır. Bilirkişi düŐüncesi delillerin değerlendirilmesi vasıtasıdır. Bu istıŐari niteliği itibarı ile hüküm veren hakimleri bağlamaz. Őüphe ve tereddüt halinde hakim, aynı bilirkiŐiyi ya da belirleyeceği baŐka bir bilirkiŐiyi görevlendirerek düŐüncesine baŐvurabilir" denilmektedir⁶.

Bu bağlamda, bilirkiŐiliėin özellikle ceza yargılamasındaki önemli yeri yadsınamaz. Ancak; bilirkişiye hangi konularda ve ne zaman danıŐılacaėının iyi tespit edilmesi gerekir. Aksi taktirde yargılama faaliyetinde yargıç, yetkisini tam olarak kullanamamıŐ duruma düŐebilir. Ceza uygulamasında "son merci" sayılmakta ise de Adli Tıp mütalaası dahi mahkemeyi bağlayıcı değildir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, konunun uzmanının katılmadığı Adli Tıp Kurumu İhtisas Kurulu raporuna dayanılarak hüküm kurulmasını yasaya aykırı bulunmuŐtur⁷.

⁵ Bkz., zdemir KOLUSAYIN, 7. Ulusal Adli Tıp Günleri Kitabı (1-5 Kasım 1993), 1994.

⁶ Bkz., Faruk EREM, *Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu (Őerh)*, Dayınlarla Hukuk Yayınları, Ankara 1996.

⁷ Bkz., EREM, *CMUK (Őerh)*.

Adli Tıp Kurumundan verilen raporlar da dahil olmak üzere bilirkişi raporunun mahkemeyi ve hakimi bağlamayacağı Yargıtay kararları ile de sabitken, uygulamada Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dallarından verilen raporların bile, son karar mercii Adli Tıp Kurumudur denilerek Adli Tıp Kurumuna gönderilmesi, Adli Tıp Kurumunun iş yükünü gereksiz yere arttırarak Adli Tıp Kurumunu yargıyı aksatan kurum konumuna düşürmektedir. Ayrıca; otopsi işlemi sonucu ölümün kesin sebebini ya da ölüme eşlik eden faktörleri tespit etmek için alınan organ ve doku numunelerinin olumsuz şartlarda Adli Tıp Kurumuna gönderilmesi ile ya alınan numunelerin bozulmasına neden olunmakta ya da incelemelerin sonucuna kadar yargılama faaliyetinin yavaşlamasına neden olmaktadır.

Herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak sureti ile yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahip olduğu, hiçbir mahkemenin görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamayacağı'nın Anayasamızın 36.maddesi ile güvence altına alındığı yukarıda belirtmiştik. Yaşama hakkının ya da bedensel ve ruhsal vücut bütünlüğüne dokunulamayacağı hakkının ihlali durumunda iç hukukta hakkını arayan herkes için ve hukukun üstünlüğünün ortaya konmasında yararı olan Devlet için adli tıp raporlarının önemi büyüktür. Adli tıp raporları, bireyin uluslararası insan haklarında süje olarak kabul edilmesi ile birlikte uluslararası hukukta da son derece önemi haiz bir duruma gelmiştir. 1215 yılında Magna Carta'da bahsi olan insan hakları 1950 yılında Roma'da imzalanan "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi" ile dünyanın yükselen değeri haline gelmiş ülkemiz de 1954 yılında bu sözleşmeyi imzalamıştır. Türkiye, 1987 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine bireysel başvuru hakkını, 1989 yılında da Avrupa İnsan Hakları Divanı'nın zorunlu yargılama yetkisini kabul etmiştir. Gerekli koşulların yerine getirilmesinden sonra özellikle dikey ilişkide devlete karşı açılan davalarda Türkiye, 2.5 milyon dolar tazminat ödemek zorunda kalmıştır⁸. Ülkemiz aleyhine açılan davalar arasında yaşama hakkının ihlali, işkence ve kötü muamele iddiaları bulunduğu düşünülecek olursa konunun Adli Tıp yönünden önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Ülkemizde yargılama faaliyetine bilirkişilik kurumu ile katılarak hukukun üstünlüğünün gerçekleştirilmesine katkıda bulunan Adli Tıp Bilim Dalının bu işlevini daha iyi yerine getirebilmesi için neler yapılabilir sorusu üzerinde de fikirlerimizi bir paragraf halinde de olsa ortaya koymanın yararlı olacağı kanısındayız.

---

⁸ Bkz., Bahtiyar AKYILMAZ, "İnsan Haklarının Gelişim Süreci", Türk Hukuk Enstitüsü Dergisi, Yıl 5, Sy.56, Temmuz 2000, s.5.

Her Őeyden önce ülkemizde yargılamanın yavaşlamasına ve yargılamanın masraflı olmasına neden olan üç başlı adli hekimlik hizmetlerinden vazgeçmek gerekir. Adli Bilimler Akademisi altında kurulacak idari ve ekonomik açıdan özerk bir kurumla ilgili yasal düzenlemelere gidilerek bilirkişiliğin resmileştirilmesinden ziyade kurumsallaşması sağlanmalıdır. Adli Tıp, bu akademi içerisinde bir bölüm olarak yerini almalı, ülke çapında, mahkemelerin iş yüküne ve niteliğine bağlı olarak üniversitelerle işbirliği içinde, özellikle tıp fakültelerinin olanakları da kullanılarak bölgesel merkez konundaki bazı il merkezlerinde yeterli uzman ve yardımcı personelle, yeterli teknik donanıma sahip ağdaş binalarda hizmet vermelidir. Böylece, olanakları kısıtlı ile ve illerde özellikle l muayenesi ve otopsi işleminin adli tıp konusunda deneyimsiz hekimlerce yapılması, nitelikli raporların için uzmanı olmayan kişilerce verilmesi nlenmiş olacaktır. Bu da, adli raporlarda birlikteliği sağlayarak günümüzde uygulamada sık görülen çelişkili raporların verilmesini önlemek suretiyle güven duygusunun gelişmesine yardımcı olacaktır. Ayrıca, her iddia sahibinin, uzman bilirkişilerin teknik bilgilerinden yararlanılması sağlanarak adil ve eşit yargılama ile hukukun üstünlüğüne katkı sağlanmış olunacaktır.